

Leren van elkaar

Jarenlang zijn de Nederlandse nertsenhouders gefocust geweest op de toekomst van hun sector in Nederland en mede daardoor op dierenwelzijn in het algemeen. Daarnaast speelde selectie op lengte een grote rol omdat dit geld in het laatje bracht. Inmiddels moge duidelijk zijn dat Denemarken ook niet stil heeft gezeten en zich de laatste jaren sterk gefocust heeft niet alleen op kwaliteit maar ook op lengte. Nu de rust enigszins is wedergekeerd op het politieke front en de sector weer mogelijkheden ziet voor de toekomst is er duidelijk volop interesse en motivatie om een inhaalslag te maken. De derde studiedag in Edelveen was dan ook volledig gewijd aan pelskwaliteit en pelslengte.

Jacqueline Manders,
PR & Communicatie

Twee dagen lang zat de ontvangstruimte bij de onderzoeksaccommodatie Edelveen weer vol met zeer geïnteresseerde NFE-leden. Hoe behaal je een betere pelskwaliteit? Hoeveel input van hoog kwalitatieve reuen is nodig en hoe houd je de lijn naar betere kwaliteit vast? Wat is het effect op reproductie en gezondheid? Wanneer en hoe selecteer je op pelslengte? Pelslengte is lichaamslengte + gewicht. Hoe kun je de lichaamslengte meten (demonstratie)? Natuurlijk kon iedereen de wetenschappelijk onderbouwde uitkomsten van deze onderzoeken al in het septembernummer bestuderen. Tijdens een studiedag worden al deze bevindingen nog eens uitgebreid mondeling toegelicht en onderling met elkaar besproken. Vooral dat laatste is de kracht van de studiedagen.

Wereldproductie, prijs- en kwaliteitsverschillen

Gedurende beide studiedagen werd de spits afgebeten door een externe spreker van Kopenhagen Fur. Hij hield een interessante inleiding over de wereldproductie, prijsontwikkeling, kwaliteiten, Velvet ontwikkelingen en diverse prijsverschillen. Daarnaast wees hij op mogelijkheden van verbetering van het fokbestand volgens een Deens voorbeeld.

Om te beginnen noemde hij de enorme toenames van pelzen. Was de nertsenhoudery voorheen in Denemarken een stabiele markt, de laatste jaren worden ook daar makkelijker vergunningen af gegeven en zijn pelsdierenhouders genegen om hun productie uit te breiden. Van de 24.427.000 pelzen op de Deense veiling kwamen er 15.920.000 uit eigen land. Uit de veilinggegevens van Kopenhagen Fur blijkt dat de Deense productie steeg van 14 miljoen pelzen in 2010 naar bijna 18 miljoen in 2014. Daarvan werden (dus) ongeveer 2 à 3% als levende fokdieren verkocht aan het buitenland. De andere Scandinavische landen bleven op de Kopenhagen veiling ongeveer gelijk. De Nederlanders behoren tot de grote leveranciers met 2.250.000 pelzen en de Polen volgen al snel met ongeveer 2 miljoen. De Finnen lijken in de nertsenhoudery actiever om in het buitenland pelzen te verzamelen dan in eigen land de productie te stimuleren, de Noren daarentegen zijn

overtuigend overgestapt van de vossen naar de nertsen (gestegen van onder de 100.000 naar ongeveer 750.000 nertsen-pelzen). Oost-Europa (vooral Polen en Litouwen) groeide aanzienlijk van bijna 5,5 miljoen pelzen in 2009 naar bijna 13 miljoen in 2014. China is qua productie-aantallen moeilijk in te schatten. Zij variëren van 10 miljoen pelzen in 2009 tot 17 miljoen in 2012. Daarna maken zij een sprong naar 40 miljoen in 2013 om in 2014 weer terug te zakken naar 32 miljoen. De Chinese pelzen behoren niet tot de kwaliteitspelzen waardoor wij dus met iedereen moeten concurreren en in mindere mate met China.

Prijzontwikkeling

Kijken we naar de prijsontwikkeling zien we grote verschillen tussen de Deense pelzen en de rest van Europa, veelal als gevolg van kwaliteitsverschil en tegenwoordig ook door verschil in grootte. Wel of geen AD speelt natuurlijk een grote rol, ook omdat AD-bedrijven beduidend minder in staat zijn om mutaties aan te houden. Het pelzenaanbod in Denemarken bestaat voor 16% uit Mahogany en Standaard, 41% is Brown en 43% zijn mutaties. 14% daarvan is Wit, 9% Silverblue en 8,5% Pearl. In Denemarken wordt een strikt beleid gevolgd wanneer bedrijven AD krijgen.

Productiekosten

De sheet waarop de productiekosten staan veroorzaakt meteen de nodige discussie. Vooral over het verschil in voerkosten, 14 euro in Nederland en 18 euro in Denemarken. Dit zit niet alleen in duurdere grondstoffen. Het voer wordt in Denemarken eerst gekookt, wat kostenverhogend werkt, en vervolgens weer afgekoeld wat extra energie kost. Doordat het pelzen in Denemarken ook gemiddeld een euro duurder is blijft er nog 4 euro onkostenverschil over. Deze zouden voor een groot deel kunnen worden toegeschreven aan extra arbeid (= aandacht?). De farms in Denemarken zijn over het algemeen iets kleiner en intensiever. Omgerekend houdt men in Nederland nu gemiddeld 5 euro over per pels en de Denen 6,5 euro. Polen en Spanje, en in iets mindere mate Wisconsin in de USA, zitten qua voerkosten verhoudingsgewijs laag (respectievelijk 13, 13 en 15 euro) en Nova Scotia zit als rotsachtig eiland heel hoog met een uitschieter van 23 euro. In verhouding tot de verrassend lage totale kosten

(zonder pelskosten 20 euro) heeft China erg duur voer (17 euro). In het verleden waren de Denen bang dat Nederlanders in Polen met hun grote bedrijven en AD-vrije nertsen op den duur zouden inhalen. Die angst is ongegrond gebleken nu de pelsdierhouderij in Denemarken de laatste jaren meegegroeid is en in kwaliteit en maat nog steeds verbeterd. Meer haren op een nerts krijgen is volgens de spreker via selectie nog niet zo makkelijk. Selectie duurt gewoon erg lang. De Deense reuen hebben nu de kwaliteit van het tevenhaar van 8 jaar geleden op hun rug. Aankoop van fokdieren is bijna onvermijdelijk om sneller vooruit te gaan.

Kwaliteiten

De A-kwaliteiten van de Brown/Glow reuen zijn in Nederland gestegen van 42% in 2010 naar 52% in 2014. In Denemarken respectievelijk van 87% naar 96%. Bij de teven is dit percentage (over dezelfde periode) in Nederland gestegen van 51 naar 60% tegenover in Denemarken van 90 naar 95%. Conclusie: de kwaliteit in Nederland gaat (te) langzaam vooruit.

Percentage Velvet

Wat betreft het Velvet percentage van de Brown/Glow zien we dat de spreiding binnen Nederland erg groot is. Over de gehele lijn zien we dat de Brown/Glow reuen stegen van 11 procent in 2010 naar 21% in 2014 terwijl deze lijn in Denemarken over diezelfde periode steeg van 47% naar 82%. Het percentage langhaar bij de reuen verminderde in deze periode in Nederland van 18 naar 8% maar in Denemarken van 2 naar 0%. Bij de Brown/Glow teven is in Nederland het percentage Velvet verdubbeld van 12 naar 24% en in Denemarken van 43 naar 79%. Het percentage langhaar verminderde bij ons van 15 naar 6% en bij de Denen van 2 naar 0%.

Een Velvet moet niet "open" zijn. De granen bedekken de onderwol en de pels moet glanzen. Black/Mahogany/Brown/Glow mogen Velvet 1 tot 2 zijn. Een heel hoog percentage Velvet 2 is niet het fokdoel. Bij de mutaties kiest men voor dieren niet korter dan Velvet 1 en de Crossen ziet men zelfs liever in Classic omdat anders de tekening verdwijnt. Soms is men bij de levende dieren selectie best tevreden over de fokdieren op de farm maar dan nog niet over de pelzen die men naar de veiling stuurt. Het duurt even voordat de dieren een bepaald niveau hebben maar het

duurt nog langer voordat je die kwaliteitspelzen ook op de veiling terug ziet. In Nederland zijn er verschillende bedrijven die boven 70% Velvet halen. Het grote verschil tussen kwaliteit Platinum, mooi volledig gesloten, en de pelzen die in Burgundy terecht komen is de dichtheid van de pels. In de eerstgenoemde mogen geen open plekjes meer voorkomen en moeten alle haartjes heel fijn zijn. Korea vindt een hoge en zware onderwol wel mooi, Europa daarentegen wil dicht wat lagere onderwol. In Nederland zien we veel grotere verschillen dan in Denemarken. Daar kopen ze veel makkelijker dieren aan dan bij ons. Zij blijven dit ook constant herhalen om bepaalde eigenschappen er nog beter in te krijgen. Nederland heeft de laatste jaren stilgestaan en verliest niet alleen terrein op kwaliteit of maat maar ook op aantal pups. Veel discussie in de zaal natuurlijk over de eventuele oorzaken. Heeft dit puur te maken met genetische aanleg? Of ligt het aan het Deense voer of aan het automatisch voeren? Is hun management beter. In Ederveen wordt dit niet absoluut bevestigd maar zou het desondanks toch te maken hebben met onze groepshuisvesting die wat intensiever is dan in Denemarken? Daar staat tegenover dat berekeningen over kostprijzen en opbrengsten aangeven dat het financiële gat voor een deel van de Nederlandse nertsenhouders nog wel mee valt. Conclusie is wel dat het zaak blijft om niet verder achterop te raken maar gezamenlijk de schouders eronder te zetten. Vanuit de zaal komt in dit kader ook de vraag om meer aandacht voor de algemene gezondheidsstatus van de dieren. Dit sluit perfect aan bij de reeds geplande agenda voor de volgende studiedag in januari 2015. Daarvoor zullen externe sprekers gevraagd worden die daarover hun licht zullen laten schijnen.

Prijzverschillen

Kijken we naar de prijsverschillen in de regulieren in Brown/Glow dan zien we dat vooral Velvet 3 en de Chip Classic worden afgestraft. Fok dus vooral met uw hoofdkleuren tussen Velvet 1 en 2. Als gevolg van te vochtige bewaarruimtes en temperatuurverschillen komt het voor dat later op de veiling pelzen alsnog gaan broeien en

uiteindelijk gaan schimmelen. Schimmel en losse haren kosten geld! Vet in vellen is sowieso niet goed maar enkele van deze pelzen kunnen er bovendien voor zorgen dat de haren van andere pelzen gaan samenplakken in piekjes waardoor ze open lijken te gaan staan. Dit geeft een slechtere presentatie, daarmee een lagere klassering en minder

opbrengst. Het verschil tussen de beste reuen Brown/Glow in de getoonde tabel en de slechtsten is bijna 22 euro! Wat je met de zomerpelzen doet is erg afhankelijk van de markt. Zomerpelzen zijn per definitie niet mooi. Soms is het verstandig om ze te bewaren tot de eerste veiling van het seizoen omdat ze dan kans maken om in kwaliteit 2 of 3 terecht te komen. Kwaliteit 4 zijn de echte zomerpelzen en kwaliteit 5 is gereserveerd voor de beschadigde pelzen. Zomerpelzen leveren vaak niet meer op dan € 4,-. Chip (kleine beschadigingen of pelsfoutjes) kosten u gemiddeld € 3,- per reuenpels. Wanneer u zich echter bedenkt dat dit bij de teven (ook ruim € 3,- euro) is en van 25% naar maar liefst 33% van alle pelzen in Nederland is toegenomen, is dat heel veel geld. In Denemarken is het juist afgenomen van 23 naar 21%. De helft bestaat uit knabbels (kleine beschadigingen van de topharen), 7% klitten en maar liefst 15% klemafdrukken, veroorzaakt tijdens het opspannen waardoor er grannen verdwijnen. Wanneer dit laatste in ernstige vorm voorkomt, verdwijnen zij naar de categorie beschadigde pelzen. Er wordt nog een keer op gewezen dat slechte pelzen of stukken die naar verwachting weinig of niets op gaan brengen ingestuurd kunnen worden voor het Namië scholenproject.

Informatie vanuit Denemarken

De spreker wees op het septembernummer van het Deense vakblad op de Deense website pag. 40/41 (via translate te lezen in het engels). Het handelt over hoe je het

fokbestand voor volgend jaar kunt verbeteren. Als voorbeeld wordt o.a. aangedragen dat een iets te gele Palomino u al snel 16 euro scheelt in de portemonnee. Mutaties moeten helder en kleurzuiver zijn. Een witte moet ook echt wit zijn en niet geel. Stel uzelf een doel maak een plan. Waar wilt u over een paar jaar staan? Waar laat u het meeste geld liggen? Moet ik beter selecteren of moet ik toch dieren aankopen? Kort-harigheid blijft. Werk daaraan. Wanneer de Russen, als enige nog, langharige pelzen willen hebben voor stoere mutsen en de nertsen worden weer duur dan stappen zij zeer waarschijnlijk toch over op vos of wildvang. De rest van de wereld zal voorlopig blijven vragen naar kortharige nertsen.

Mental coaches

In Denemarken is het heel gewoon om in gesprek te gaan met de beste collega nertsenhouders. Zij fungeren als een soort mental coaches voor anderen. Denemarken heeft zich de laatste jaren gericht op de farms met de mindere kwaliteiten (de laagste 16%) om zo hun gemiddelden omhoog te halen en iedereen bij de les te houden. Laat u adviseren. U wordt er nooit slechter van.

Verbetering pelskwaliteit

Het verhaal van Jan de Rond over verbetering van pelskwaliteit door aankoop van Deense reuen kon u reeds lezen in het afgelopen septembernummer. Zijn presentatie hierover op de studiedag diende dus enkel tot doel om in het kort een samenvatting te geven waarop aanwezigen konden reageren, wel of niet vanuit hun eigen praktijk. Fijn als een plan goed uit pakt. Te goed zelfs soms. Moet je ingrijpen wanneer er in de zaal tussentijds heftige groepsdiscussies ontstaan omdat iedereen zijn of haar ervaringen wil delen met zijn of haar buurman, en het af en toe toch erg onrustig wordt, of is dit nu juist een compliment voor de interessante inhoud. Komt men hiervoor juist? Gekozen werd voor de gulden middenweg. Feit is wel bewezen dat pelskwaliteit duidelijk een hot issue is op dit moment. In het kort nogmaals de samenvatting uit het septembernummer: "Op Edelveen zijn sinds 2010 en 2011 Deense reuen met zeer goede pelskwaliteit ingezet waardoor 2 lijnen zijn ontstaan: een NL-lijn en een DK-lijn. De 70 kwaliteitsreuen hebben er in 4 jaar voor gezorgd dat nu 2/3 van de dieren in Edelveen (1000 fokteven) een veel betere pelskwaliteit hebben dan

de lijn waar alleen NL reuen zijn gebruikt (NL-lijn). Zowel de pelskwaliteit als het aandeel Velvet ligt >30% hoger in de DK-lijn. Kwaliteit (Plat/bur/1A) 88% versus 57% en Velvet 49% versus 16%. Het verschil tussen een regulier en een Velvet pels is ook in de huidige markt > € 5,- voor iedere lengteklasse. Kwaliteit wordt dus betaald en de zorg ligt nu bij behoud van de pelslengte. Pelskwaliteit is erfelijk en betere kwaliteit aankopen is dus zeer lonend." Om te beginnen is het natuurlijk belangrijk om topreuen aan te kopen die ook daadwerkelijk een verschil kunnen maken. Op Edelveen koos men voor dieren uit Denemarken met een index 111 voor Kwaliteit en 110 voor Maat. Naast het feit dat kwaliteit (genetisch) aanwezig moet zijn, moet het er wel altijd nog uitkomen (omgeving, voer, management). Wil je werkelijk je pelskwaliteit verbeteren dan kies je voor een meerjarig project. Om de gevolgen van de aankoop van deze topreuen te vergelijken koos Edelveen voor een controlegroep van 500 Nederlandse fokteven (tegenover 1000 fokteven voor de Deense lijn). Vanaf 2011 werd meteen een flinke sprong gemaakt in kwaliteit. Qua velvet nog lang niet daar waar we wezen willen maar wel sterk gestegen. Lengte is een ander verhaal. Het verschil tussen de Deense en Nederlandse lijn is verloren. Ondanks het feit dat wij natuurlijk de eerste jaren nog niet in staat zijn om de beste pelzen naar de veiling te sturen zien we duidelijk dat we hiermee moeite hebben om bij te houden. De nertsen op Edelveen zitten in groepen van 3 of 4 dieren. De teven zitten vaak met 4. Er wordt geprobeerd om nooit meer dan 2 reuen bij een moeder te laten. Uit de zaal kwam de opmerking dat een moeder met 2 reuen het vaak beter doet dan een moeder met 1 reu. Een collega die 85% van zijn dieren per 2 in de ren heeft gehuisvest zweert daarbij. Dit levert volgens hem beduidend minder problemen op. Op Edelveen ziet men daarentegen geen enkel verschil. Ook het aandeel chip (verzamelnaam voor alle kleine onvolmaaktheden aan een pels, maar niet zo ernstig dat ze bij de lowgrades ingedeeld worden) is daar niet anders per 2, 3 of 4 dieren in de ren. Kwaliteit is op Edelveen de laatste jaren leidend geworden en dit is ten koste gegaan van de maat. De stam is dankzij de ELISA-test stabiel en ook de uitval is tussen spenen en pelzen maar 1,5%. Zeker voor de teven geldt: kwaliteit wordt beter betaald dan lengte. Een goede Velvet tevenpels levert dit jaar beduidend meer op

dan een reguliere pels. Uitvoerig worden alle prijsverschillen besproken tussen super pelzen, reguliere pelzen en alle afwijkingen in de zin van lengte, chip, vet, lang haar etc... O.a. kwam ter sprake dat bij echte grote pelzen vaker te veel vet wordt geconstateerd. Zij lijken goed maar zijn dat soms later niet. Hiervoor worden een aantal mogelijke oorzaken genoemd, zowel op de farm als in de pelzerij. Bij de lengtemaat 30 komt dit probleem in mindere mate voor dan bij de 40. Echter nog steeds gaat het om een probleem dat in Nederland niet veel voorkomt.

Slotconclusie ter afronding van het onderwerp verbetering pelskwaliteit:

"De aankoop van de Deense reuen is voor Edelveen lonend geweest. Het fokresultaat is nagenoeg gelijk, de uitval in de groei-periode ook en qua voer eten ze net zoveel. De risico's van aankopen zijn er door de insleep van ziekten wel maar wie niet waagt, die niet wint. In Edelveen heeft dit niet gespeeld. Kwaliteit wordt steeds beter betaald en ook in 2014 brengen de pelzen uit de DK-lijn gemiddeld tussen de € 2,60 en € 3,15 meer op dan de NL-lijn. Op Edelveen zijn significant betere pelzen geproduceerd."

Hierop volgde een positief kritische discussie omdat men van mening was dat een bedrijf als Edelveen met 1500 fokdieren geen doorsnee bedrijf is. De vruchtbaarheid lijkt op Edelveen gemiddeld hetzelfde gebleven, het aantal pups niet significant lager, de uitval niet significant hoger. Ook al is het geen gemakkelijk dier, eten de dieren verhoudingsgewijs veel, dan nog is Edelveen blij met een stukje extra kwaliteitsverbetering. Ondanks een stukje begrip voor die reactie is haar antwoord toch: wanneer de kwaliteit erin zit (of erin gefokt wordt) moet iedereen die er ook daadwerkelijk op den duur uit kunnen halen. Ook de grote of de mindere bedrijven. Natuurlijk kost dit in den beginne extra investering maar daarnaast is vooral extra aandacht en beter management essentieel. Ook al is het nu nog geen hallelujaverhaal, deze aanpak biedt zeker perspectief voor de toekomst. Stilstand is achteruitgang. Zaak is om continu aan de fokgroep te blijven werken. Per bedrijf kan de aanpak verschillen. Goed management op de farm is daarbij heel belangrijk. Selectie vanwege AD kan snelle vooruitgang zeker dwarsbomen maar misschien lever je in eerste instantie in om

daarna toch de vruchten ervan te plukken. Alle aanwezigen waren het erover eens dat een goede gezondheidsstatus van de dieren voorop staat en de komende periode extra aandacht verdient.

Kwaliteitsverbetering door aankoop

Louise Boekhorst stak van wal met een aantal vragen aan de zaal. Wie doet er aan kwaliteitsverbetering door selectie? Wie doet dat door aankoop? Wie koopt reuen en teven en wie koopt alleen reuen? Op alle vragen gingen vingers de lucht in maar het meest gegeven antwoord was: eenmalig jonge reuen. Uit een enquête onder een selecte groep nertsenhouders die zich fanatiek bezig hield met selectieverbetering bleek toen eveneens dat ongeveer 40% fokmateriaal in het binnenland kocht en bijna 60% dieren uit het buitenland haalde. Uit de antwoorden tijdens de studiedag bleek ook dat men enigszins huiverig is voor countervrije reuen

uit Denemarken. Daarover later in dit verhaal meer. In 2011 bleek 2/3 jonge reuen en 1/3 oude reuen of breeders te kopen. Zij hielden ze 1, 2 of 3 jaar aan. Natuurlijk is een eerste vereiste dat je dieren koopt die ook werkelijk qua maat, fokresultaat en kwaliteit ver boven die van jouw bedrijf uit steken. Niemand in de zaal koopt reuen aan om alleen af te paren. De meesten zetten ze tussen 1 : 5 en 1 : 8 in. Een extra stap is natuurlijk om deze dieren meerdere jaren op rij in te zetten of enkele jaren op rij nieuwe reuen aan te kopen.

Louise gaf in overzichtelijke sheets aan hoe na aankoop van de Deense reuen per jaar het percentage Deens bloed in de fokgroep (30% van je dieren) en vermeerderingsgroep oploopt. Uitgangspunten daarbij waren een reu-/teefverhouding 1 : 5 en een vervangingspercentage van 50%. Duidelijke boodschap was om te beginnen, dat men na het eenmalig aankopen van reuen en het niet meerdere jaren inzetten, men nooit hoger scoort dan 50% Deens bloed. De meeste fokdieren en pups bezit dan na 3-4 jaar maximaal 50% Deens

bloed. Een klein deel van de pups bezit dan 37,5% Deens bloed. Uitgebreide rekenvoorbeelden geven vervolgens aan wat er met de fokgroep en de vermeerderingsgroep gebeurt wanneer je jaarlijks reuen aankoopt of de aangekochte reuen meerdere jaren achtereenvolgens inzet. In het 3e jaar heeft **theoretisch** 40% van je fokteven 75% Deens bloed en 60% van je fokteven heeft 50% Deens bloed. De pups hebben dan 62,5% - 75% of zelfs 87,5% Deens bloed. Dit is ook afhankelijk van hoe sterk je op andere factoren selecteert. Wat het effect is van aankoop van reuen is afhankelijk van je paarsysteem. Wanneer men de aangekochte reuen 1 : 7 in zet in plaats van 1 : 5 levert dit 40% meer nakomelingen op met Deens bloed. 60% van de geënquêteerden zette de reuen intensiever in dan 1 : 5.

In Edelveen heeft men in 2010 40 jonge reuen aangekocht en in 2011 30 breeder reuen. In 2012 en 2013 zijn de overjarige reuen ingezet en in 2014 zijn wederom een aantal breeder reuen aangeschaft. Om een lang verhaal kort te maken, en een heboel rekensommen over te slaan die tij-

dens de studiedag uitgebreid werden toegelicht, is de conclusie: het verschil in gewogen gemiddelde opbrengstprijzen tussen de NL lijn en de lijn met Deens bloed in Edelveen is € 1,92 per pels. In totaal dus voor 2014 bij 1500 teven bij de huidige pelsprijzen € 16.416,-. De aankoop en extra voerkosten in verband met het overhouden van de nieuwe dieren kost per jaar € 2.517,-. Hierbij zijn niet inbegrepen de huisvestingskosten, de extra opbrengst van de eigen reuen die meer opbrengen dan bij verkoop als breeder, de uitval van de aangekochte reuen en bijvoorbeeld de rentekosten. Had Edelveen in 2010 meteen alle reuen voor de fokgroep vervangen door Deense reuen (90 dus), en dit in 2013 weer herhaald, dan hadden er nu dieren gezeten met 80% Deens bloed en waren de opbrengsten vele malen hoger geweest (jaarlijks vanaf 2014 ongeveer € 26.932,50 bij 1500 fokdieren). Een andere vraag die speelt is of men kiest voor jonge nieuwe reuen of voor breeders. Kiest men voor jonge reuen dan weet men dat men die dieren krijgt die de verkopende nertsenhouder niet zelf aan houdt. Dat zijn dus per definitie niet zijn allerbeste dieren. Natuurlijk moet u

realistisch blijven en goed uw resultaten op het gebied van maat en fokgemiddelde meenemen in uw afwegingen. Louise Boekhorst rekent voor dat met 0,2 pups minder, u uw voordeel meteen halveert! Op Edelveen had de aankoop van dieren geen invloed op het fokresultaat en de uitval. Eerlijkheidshalve ging het jodiumpercentage in Edelveen in eerste instantie omhoog. Met behulp van de ELISA-test is het verschil in ELISA-waarden tussen de bloedlijnen verdwenen. Enkele aangekochte reuen zijn zelfs 3 jaar Countervrij gebleven.

De aanwezige nertsenhouders reageerden begrijpelijkerwijs wat terughoudend. Elk bedrijf is anders en de gezondheidsstatus van uw dieren bepaalt voor een groot deel welke keuzes u maakt. Zowel de NFE als de veilinghuizen kunnen u daar bij helpen. Natuurlijk loopt u ook altijd risico (Hondenziekte, voetrot, ongedierte, omschakeling voer/huisvesting/management, fokresultaat en maat). Als het allemaal heel simpel zou zijn zou iedereen meteen investeren in topreuen of dragende teven van topkwaliteit en zou iedereen met sprongen vooruit gaan. Doet u niets dan weet u zeker dat u uiteindelijk de slag verliest. Vergelijken is lastig omdat ook het bedrijf waar u deze topdieren koopt nog steeds vooruit gaat. Hier past dus beter dan ooit het spreekwoord: stilstand is achteruitgang. Elke verandering op een bedrijf vraagt verstandig management, flexibiliteit en vooral extra aandacht. Veel aanwezigen reageerden heel positief op dit verhaal maar zijn voorzichtig vanwege bovengenoemde risico's.

Metten is weten

Ook al is er een redelijk sterke relatie tussen gewicht en pelslengte, niet alle zware dieren zijn ook extra lang. De lichaamslengte van nertsen heeft minstens evenveel invloed op de pelslengte. Dat mogen we concluderen na een eerste uitgebreide proef op Edelveen. In het laatste septembernummer kon u daarover al alle ins en outs lezen. Jan de Rond gaat daarin zelfs zo ver dat hij durft te beweren dat op termijn het wegen van fokdieren vervangen zal worden door het meten van de lichaamslengte van levende dieren. Nertsen met een goede lengte en een goede conditie voldoen altijd aan het gewicht. De voederconversie naar lengte en gewicht wordt ook gemeten en mogelijk ligt daar een

extra argument om op lengte te selecteren. Na een korte inleiding in de zaal werd op de farm een praktische demonstratie gegeven hoe de levende dieren gemeten worden in een transparante plastic koker waarop een schaalverdeling in centimeters geplaatst is. Zie foto voorkant. Dit is snel en betrouwbaar uit te voeren. De nertsen worden vastgehouden aan de staartaanhechting en in de koker geleid tot de hand tegen de koker komt. Belangrijk is wel om steeds op dezelfde wijze te meten. De nerts strekt zich uit (om weg te lopen) en op dat moment wordt de lengte op de schaalverdeling op de koker afgelezen. De koker is 1 meter lang, heeft een doorsnede van 12,5 cm en een wanddikte van 0,5 cm. Voor heel dikke reuen is 12,5 cm niet voldoende omdat ze zich dan niet voldoende kunnen uitstrekken. Voor teven zou men gemiddeld voor 10 cm moeten kiezen. Door Ipves is een elektronische lengte-meter ontwikkeld en deze wordt ook gedemonstreerd. Hierbij wordt de lengte door een sensor gemeten en op een display getoond. De beide meetmethoden geven dezelfde lengte van de nerts wat met belangstelling bekeken wordt. In het reeds genoemde artikel kunt u lezen dat de langste lengte bij teven 41 cm is en bij reuen 49 cm. De gemiddelde pelslengte neemt daadwerkelijk toe met het toenemen van de lichaamslengte. Door de spreiding van het gewicht per lichaamslengte ontstaan er wel degelijk interessante verschillen. Uit dit onderzoek is gebleken dat lang niet alle reuen en teven met hetzelfde gewicht dezelfde lengte hebben en... belangrijker nog: de dieren met een langer lichaam hebben ook een significant langere pels. Om dit als selectiemethode te gebruiken moeten we natuurlijk zeker weten dat lengte wel erfelijk is. Tussentijdse steekproefmetingen eind augustus en eind september geven duidelijk aan dat dit het geval lijkt. Gemiddeld zijn de pups met langere ouders zwaarder én langer. Bovendien is de lichaamslengte van deze pups langer dan van even zware pups met minder lange ouders. Het verschil tussen nakomelingen van de langste en de kortste ouders is zelfs op dat moment al erg groot terwijl de groei op dat moment nog lang niet voltooid was. Pelslengte is dus onder andere het resultaat van het gewicht en de lichaamslengte. Met behulp van wetenschappelijk gestaafde figuren en tabellen laat Jan de Rond zien dat uit onderzoek op Edelveen inmiddels is vast komen te staan dat een reu die langer dan 50 cm is en minimaal 3,5 kg weegt,

pelslengte 40 altijd haalt. Op Edelveen legt men zodoende voortaan de grens voor reuen bij voorkeur op 49 cm en voor teven op 40 cm. Het advies is echter om zelf te bepalen wat de lengte van je dieren is en dan vooral de korte reuen en teven niet aan te houden als fokdier. Lichaamslengte lijkt dus sterk erfelijk bepaald en wordt daardoor een sterke aanbeveling om dit als selectie-eis mee te nemen. Uit de lichaamslengte van de aangekochte Deense reuen kan men aflezen dat het meten van levende dieren daar zeer waarschijnlijk al een aantal jaren toegepast wordt. Zij worden minder zwaar maar rekken wel verder uit. Een test die makkelijk uit te voeren is met een goed resultaat. Voorkeur om te meten dicht bij de pelstijd maar bij twijfelgevallen zou men dit voor de paartijd, bv. in januari of februari, nog kunnen herhalen. Als het project afgerond is in 2014 zal het beste meetmoment berekend worden. Tot dusver blijven de nertsen groeien in lichaamslengte.

Conclusie en Aanbeveling

- Pelslengte = Lichaamslengte + Gewicht
- Lichaamslengte is eenvoudig te meten
- Lichaamslengte lijkt heel erg erfelijk
- Zowel jonge Reuen als Teven op 22 september 3 cm langer
- We focussen op Gewicht, maar worden uitbetaald in CM
- Wordt tijd dat focus op CM gaat
- Zeer waarschijnlijk verbruiken lange nertsen minder voer per CM lengte
- Selectie op Lichaamslengte voor een langere pels!!

Uit de reacties van de aanwezige pelsdierenhouders blijkt grote belangstelling en enthousiasme voor het elektronisch meetapparaat. Daarnaast grijpen pelsdierenhouders de kans om over de farm te wandelen en met elkaar te spreken over datgene wat zij daar zien of om persoonlijke ervaringen te delen uit hun dagelijkse praktijk.

Tot slot

Dat de studiedagen aan de verwachtingen van de leden voldoen blijkt uit de groeiende belangstelling voor deze dagen. Kwaliteit kan men sneller verbeteren wanneer ook de gezondheidsstatus van uw dieren goed is. Met behulp van de GD en dierenartsen uit het land die gespecialiseerd zijn in nertsen zal de gezondheid van de Nederlandse nerts speerpunt worden voor de volgende studiedag in januari/februari 2015.